

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Binnenvaart

Kwalificaties

- » **Matroos binnenvaart**
- » **Schipper binnenvaart**
- » **Kapitein binnenvaart**

Versie

Gewijzigd 2024

Geldig vanaf

01-08-2024

Penvoerder: Sectorkamer mobiliteit, transport, logistiek en maritiem
Gevalideerd door: Sectorkamer Mobiliteit, Transport, Logistiek en Maritiem
Op: 13-09-2023

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Examenprofielen</u>	4
<u>3. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>4. Trends en ontwikkelingen</u>	4
<u>5. Beroepsvereisten</u>	5
<u>6. Bijzondere vereisten</u>	5
<u>7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	6
<u>8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	7
<u>9. Onderhoudsagenda</u>	7
<u>10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	8
<u>11. Betrokkenen</u>	9
<u>12. Verblijfsduur 4 jarig</u>	9
<u>13. Aanvullende informatie</u>	9
<u>14. Certificaten</u>	10

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Binnenvaart is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- [BCP Binnenvaart](#)

2. Examenprofielen

N.v.t.

3. Arbeidsmarktinformatie

In de sectorprognose Transport en Logistiek (maart 2023) van ABN AMRO is te lezen dat voor de jaren 2023 en 2024 een lichte groei voor de binnenvaart wordt verwacht.

De matroos binnenvaart en de schipper binnenvaart zijn door het UWV als kansrijke beroepen aangemerkt (juli 2023).

In het bcp binnenvaart 2023 staat ten aanzien van de arbeidsmarkt onder andere het volgende vermeld:

Werken in de binnenvaart biedt ontzettend veel kansen en mogelijkheden. Er zijn veel binnenvaartondernemingen waar men aan de slag kan als beroepsbeoefenaar als matroos, schipper of kapitein/manager. Men kan werken op de vloot in een constant veranderende omgeving en met een aantrekkelijk vrijetijdsschema. Maar de hele keten kent een enorme diversiteit aan technische en logistieke functies, waardoor men zich kan blijven ontwikkelen en uitzicht heeft op veel mogelijkheden wanneer persoonlijke ambities veranderen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan functies gerelateerd aan de bevrachting van schepen, (management)functies aan de wal bij rederijen/coöperaties, de maritieme maakindustrie, aanverwante overheidsfuncties of in de branchevertegenwoordiging.

Voor de kwalificatie matroos is de kans op een leerbaan goed en is er voldoende kans op werk. Voor de kwalificatie schipper is de kans op stage en de kans op een leerbaan respectievelijk ruim voldoende en goed en is er voldoende kans op werk. Voor de kwalificatie kapitein binnenvaart is zowel de kans op stage als de kans op een leerbaan goed en is er voldoende kans op werk (info juni 2023).

Voor meer informatie over Kans op werk en Kans op stage, zie <https://www.s-bb.nl/feiten-en-cijfers>. SBB actualiseert deze informatie regelmatig.

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

De matroos binnenvaart, schipper binnenvaart en kapitein binnenvaart hebben te maken met zowel nationale als internationale wet- en regelgeving die betrekking hebben op de beroepspraktijk. Op internationaal niveau zijn dat de eisen voor diplomering, bevoegdheden en bekwaamheden vastgelegd in de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de binnenvaart (2017/2397/EU). Deze richtlijn is ingevoegd in de Binnenvaartwet. Daarmee is in Europees verband een flinke stap gezet om de mobiliteit te bevorderen en de veiligheid van de scheepvaart en de bescherming van mensenlevens en het milieu te waarborgen. Ook draagt deze richtlijn bij aan de harmonisering en erkenning van beroepskwalificaties voor bemanningsleden in de binnenvaart, wat de uitwisseling van bemanningsleden binnen de Europese unie vergemakkelijkt en is het gemakkelijker gemaakt om vanuit een andere (maritieme) functie of met een andere opleidingsachtergrond door te stromen naar een functie als bemanningslid in de binnenvaart.

In Nederland is de wet- en regelgeving voor de binnenvaart geregeld in de Binnenvaartwet, het Binnenvaartbesluit, de Binnenvaartregeling en beleidsregel binnenvaart 2013. Voor de toekomst zal de overheid door wet- en regelgeving steeds nadrukkelijker inzetten op vermindering van uitstoot en belasting van het milieu. Ook de branche zal door de aanschaf van schone motoren, het gebruik van milieuvriendelijkere brandstoffen en het ontwikkelen van andere duurzame oplossingen voor de binnenvaart actief hieraan bijdragen.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

De werkzaamheden worden geautomatiseerd. Dit heeft tot gevolg dat het accent van de werkzaamheden van de bemanning meer komt te liggen bij het monitoren van wat het schip doet en het ingrijpen in omstandigheden waarin dat noodzakelijk is. De stuurhut wordt steeds meer een bedieningscentrum voor geautomatiseerde functies, zoals het bepalen van de actuele positie, het bepalen van de ideale koerslijn, het detecteren van statische en dynamische objecten, ingrijpen om incidenten te voorkomen, etc. Ook worden er continu nieuwe werkmethodes en technologieën ontwikkeld en geïntegreerd ten behoeve van navigatie, communicatie, automatisering en digitalisering. De technologische ontwikkelsnelheid zorgt ervoor dat de vorderingen op het gebied van automatisering in de binnenvaart relatief snel gaan. Niet alleen op het gebied van zaken als Smart Shipping, maar ook andere processen aan boord worden verder geautomatiseerd, zoals bijvoorbeeld het laad- en losproces. Dit vereist andere competenties van de bemanningsleden, waarbij het kunnen omgaan met digitale hulpmiddelen, systemen en technologieën steeds belangrijker wordt. Ook het gebruik van motoren met een ander aandrijfmechanisme of andere brandstoffen vergt andere competenties dan nodig zijn bij het werken aan conventionele dieselmotor op zware stookolie of dieselolie.

Voor de kapitein binnenvaart geldt aanvullend dat voor een commercieel verantwoorde bedrijfsvoering, samenwerking met andere branches steeds belangrijker wordt. Ook stellen afnemende partijen steeds hogere eisen aan de dienstverlening en daarmee hogere eisen aan de kapitein binnenvaart bij het opstellen en uitvoeren van het ondernemersbeleid.

5. Beroepsvereisten

Vanaf 17 januari 2022 is de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de binnenvaart (Richtlijn 2017/2397/EU) van kracht. Dat betekent dat schippers en matrozen die na 17 januari 2022 voor het eerst als bemanningslid in de binnenvaart aan het werk gaan, in het bezit moeten zijn van respectievelijk een kwalificatiecertificaat schipper of matroos overeenkomstig de Richtlijn.

Om op basis van het kd Binnenvaart voor de afgifte van een kwalificatiecertificaat matroos in aanmerking te komen heeft de aanvrager van ten minste 17 jaar oud, een opleidingsprogramma als bedoeld in artikel 19 van de richtlijn van ten minste twee jaar afgerond dat gebaseerd is op de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) op operationeel niveau en heeft een vaartijd van ten minste 90 dagen opgebouwd als onderdeel van het opleidingsprogramma.

In de werkprocessen van het basisdeel van het kwalificatiedossier Binnenvaart zijn de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) op operationeel niveau opgenomen. In deze competentiestandaarden zijn de competenties en kennis en vaardigheden beschreven voor het kwalificatiecertificaat matroos binnenvaart.

Om op basis van het kd Binnenvaart voor de afgifte van een kwalificatiecertificaat schipper in aanmerking te komen heeft de aanvrager van ten minste 18 jaar oud, een opleidingsprogramma als bedoeld in artikel 19 van de richtlijn van ten minste drie jaar afgerond dat gebaseerd is op de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) op leidinggevend niveau, heeft deze een vaartijd van ten minste 360 dagen opgebouwd als onderdeel van het opleidingsprogramma of na het afronden daarvan en is deze houder van een certificaat radio-operator.

In de werkprocessen van de profieldelen P2 Schipper binnenvaart en P3 Kapitein binnenvaart zijn de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) op leidinggevend niveau opgenomen. Deze competentiestandaarden en de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) op operationeel niveau bevatten gezamenlijk de competenties en kennis en vaardigheden voor het kwalificatiecertificaat schipper binnenvaart (idem voor de kapitein binnenvaart).

Daarnaast dienen de schipper binnenvaart en kapitein binnenvaart te beschikken over specifieke vergunningen voor het varen op binnenwateren van maritieme aard en het besturen van een vaartuig met behulp van radar. De competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) voor deze specifieke vergunningen zijn opgenomen in P2/P3-K1-W4 en P2/P3-K1-W4. Voor de specifieke vergunning voor het varen met behulp van radar moeten de examens Radar theorie-examen (BVRT) en het Radar praktijkexamen (BVRP) worden behaald bij het CBR.

De schipper binnenvaart en de kapitein binnenvaart moeten een marifoon kunnen gebruiken. Daarvoor is een bedieningscertificaat nodig. Voor het gebruik van maritieme frequentieruimte op vooral de binnenwateren moet het theorie-examen marifonie basis worden behaald zoals bedoeld in de Examenregeling frequentiegebruik 2008 bij één van de CBR-locaties voor de examens maritieme radiocommunicatie. De Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (voorheen Agentschap telecom) geeft het bedieningscertificaat marifonie basis af. De kennis en vaardigheden benodigd voor het gebruik van de marifoon zijn opgenomen in kerntaak P2-K3 (schipper) en kerntaak P3-K3 (kapitein).

De vereisten voor het diploma Ondernemer in de Binnenvaart worden gedekt door alle werkprocessen in P3-K4: Voert het Ondernemingsbeleid.

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft middels een schrijven bevestigd dat de vigerende wettelijke beroepsvereisten op de juiste wijze zijn opgenomen in dit kwalificatiedossier. Onder voorbehoud dat de examinering plaatsvindt door de daartoe bevoegde instanties en onderwijsuitvoering en examinering geschiedt volgens de in de Europese richtlijn opgenomen voorwaarden, kan op basis van het mbo diploma een kwalificatiecertificaat matroos of schipper (kapitein) worden afgegeven. Hoofdstuk 4 van ES-QIN wordt geborgd in de examinering van P2-K1-W1 voor de kwalificatie Schipper binnenvaart en P3-K1-W1 voor de Kwalificatie Kapitein binnenvaart. De examinering wordt conform hoofdstuk 4 van ES-QIN vormgegeven in praktijk of simulatie. De examinering voor het bedieningscertificaat Marifonie basis en de specifieke vergunning voor het varen met behulp van radar worden door het CBR afgenomen. De overige examens kunnen op basis van een goedgekeurd opleidingsprogramma conform art 19 lid 2.a van de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de binnenvaart door de onderwijsinstellingen zelf worden afgenomen. Tevens heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bevestigd dat aan de voorwaarden van artikel 19 lid 2.a van de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de binnenvaart is voldaan.

Vanwege de wettelijke beroepsvereisten en de daarmee samenhangende kwalificatiecertificaten die aan het diploma zijn gekoppeld moet de beginnend beroepsbeoefenaar vrijwel op het niveau van de vakvolwassen beroepsbeoefenaar functioneren. De formulering van de kerntaken en werkprocessen ligt daarom dicht aan tegen die van de vakvolwassen beroepsbeoefenaar.

De beschrijvingen in de werkprocessen komen overeen met de beschrijvingen uit de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN). Mochten er wijzigingen in de standaarden zijn dan gelden de meest actuele beschrijvingen, dus de beschrijvingen zoals opgenomen in de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) en niet de beschrijving zoals opgenomen in de werkprocessen van het kwalificatiedossier. Bij de eerstvolgende herziening van het kd Binnenvaart zullen eventuele wijzigingen in de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) worden meegenomen.

6. Bijzondere vereisten

Matroos binnenvaart

Ja

In verband met de veiligheid geldt voor de beginnend beroepsbeoefenaar de eis dat die beschikt over minimaal zwemvaardigheid conform zwemdiploma A.

Schipper binnenvaart

Ja

In verband met de veiligheid geldt voor de beginnend beroepsbeoefenaar de eis dat die beschikt over minimaal zwemvaardigheid conform zwemdiploma A.

Kapitein binnenvaart

Ja

In verband met de veiligheid geldt voor de beginnend beroepsbeoefenaar de eis dat die beschikt over minimaal zwemvaardigheid conform zwemdiploma A.

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

De matroos binnenvaart komt tijdens het laden en lossen in contact met mensen die geen Nederlands spreken. Hiervoor moet hij in het Engels de taalvaardigheden luisteren, spreken en gesprekken voeren op A1-niveau beheersen. De schipper binnenvaart moet voor de maritieme communicatie en het laden en lossen beschikken over alle taalvaardigheden in het Engels. In het Duits moet die beschikken over alle taalvaardigheden met uitzondering van de taalvaardigheid schrijven. Met name het goed verstaan van de andere partij is daarbij belangrijk. Daarom moet hij luisteren op niveau B1 beheersen en de andere taalvaardigheden (minus de taalvaardigheid schrijven voor Duits) op A2. De kapitein binnenvaart moet voor de maritieme communicatie, het laden en lossen en het voeren van de onderneming, zoals het verwerven van opdrachten, het promoten van de onderneming en het onderhouden van externe contacten beschikken over alle taalvaardigheden in het Engels op niveau B1, met uitzondering van de taalvaardigheid schrijven. Schrijven moet de kapitein binnenvaart voor Engels op niveau A2 beheersen. In het Duits moet die alle taalvaardigheden met uitzondering van de taalvaardigheid schrijven op niveau B1 beheersen. Over de taalvaardigheid schrijven in het Duits hoeft de kapitein binnenvaart niet te beschikken.

De niveaus voor de taalvaardigheden in het Duits sluiten aan bij het vereiste van artikel 4.05 lid 2 van het Rijnvaartpolitiereglement 1995: 'Bij marifoonverbindingen tussen marifooninstallaties aan boord van schepen moet de taal van het land worden gebruikt waarin de marifooninstallatie zich bevindt waarmee het gesprek wordt aangevangen. In geval van communicatieproblemen moet de Duitse taal worden gebruikt.'

De niveaus voor de taalvaardigheden sluiten aan bij het gestelde in de competentiestandaard voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) 'communicatie' voor het leidinggevende niveau: 'Waarborgt te allen tijde een goede communicatie, met inbegrip van het gebruik van gestandaardiseerde communicatiezinnen in situaties met communicatieproblemen. In het kwalificatiedossier Binnenvaart is een verwijzing opgenomen naar de gestandaardiseerde communicatiezinnen.'

Matroos binnenvaart

Engels					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1					
A2					
A1	x		x	x	

Schipper binnenvaart

Engels					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x				
A2	x	x	x	x	x
A1	x	x	x	x	x

Duits					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreeken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x				
A2	x	x	x	x	
A1	x	x	x	x	

Kapitein binnenvaart

Engels					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreeken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x	x	x	x	
A2	x	x	x	x	x
A1	x	x	x	x	x

Duits					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreeken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x	x	x	x	
A2	x	x	x	x	
A1	x	x	x	x	

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

De matroos binnenvaart kan doorgroeien naar de functie van volmatroos binnenvaart en na extra vaartijd en het behalen van het certificaat marifonie basis doorgroeien naar de functie van stuurman binnenvaart. Daarna kan hij met extra scholing en vaartijd doorgroeien naar de functie van schipper binnenvaart. Ook kan de matroos binnenvaart direct doorstroom naar de mbo opleiding schipper binnenvaart. Tevens kan de matroos binnenvaart zijdelings uitstromen naar functies op de wal, bijvoorbeeld bij haven op- en overslagbedrijven. De schipper binnenvaart kan na een aanvullende opleiding en bij bewezen competenties doorgroeien naar de functie van kapitein binnenvaart. Hiervoor kan hij de mbo-opleiding kapitein binnenvaart volgen. Daarnaast kan de schipper zijdelings uitstromen naar functies op de wal bij bijvoorbeeld rederijen en de overheid. De kapitein binnenvaart kan na aanvullende opleiding en bij bewezen competenties doorgroeien naar managementfuncties op de wal in de sectoren transport, haven, logistiek en dienstverlening. Hiervoor kan hij een hbo-opleiding volgen. Binnen het hbo onderwijs zijn opleidingen op management gebied of logistiek logische vervolgoopleidingen.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Onderhoud en beheer dossier	Monitoren en onderhouden kwalificatiedossier	SBB, in samenwerking met de sectorkamer mobiliteit, transport, logistiek en maritiem,	Vanaf het moment van vaststelling door het ministerie

		het marktsegment Maritiem, de branche en het onderwijs	van OCW, ten minste één keer in de vijf jaar
Keuzedelen	Ontwikkeling, koppeling en onderhoud keuzedelen	SBB, in samenwerking met de sectorkamer mobiliteit, transport, logistiek en maritiem, het marktsegment Transport en logistiek, de branche en het onderwijs	Doorlopend
BCP's / beroepeninformatie	Nieuwe en geactualiseerde bcp's/beroepeninformatie wordt aangeleverd door de branche	De branche	Doorlopend

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen	x	Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen		Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

De competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) voor de kwalificatiecertificaten Matroos en Schipper zijn integraal opgenomen in het kd Binnenvaart. Dit is gedaan om binnen de EU wederzijdse erkenning van kwalificaties te waarborgen. Daarvoor moeten kwalificatiecertificaten gebaseerd zijn op de voor het bedienen van vaartuigen vereiste competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN). De lidstaten dienen te waarborgen dat personen die een kwalificatiecertificaat ontvangen, beschikken over het overeenkomstige minimumcompetentieniveau, gecontroleerd middels een passende beoordeling teneinde voor verschillende kwalificaties in alle lidstaten een vergelijkbaar minimumcompetentieniveau te waarborgen.

De Competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) bevatten twee kolommen, kolom 1 beschrijft de competenties en kolom 2 de kennis en vaardigheden. De competenties van kolom 1 zijn volledig opgenomen in het kd Binnenvaart. Naar de kennis en vaardigheden (kolom 2) wordt verwezen.

De competenties uit kolom 1 van de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) zijn opgenomen in de werkprocessen bij 'omschrijving'. Dat is niet conform het format en de instructies van OCW omdat de competenties in de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) namelijk niet alleen beroepshandelingen beschrijven (vereiste vanuit OCW), maar ook onderdelen bevatten die beter passen bij 'gedrag' of 'vakkennis en vaardigheden'. Ook zijn de beroepshandelingen niet allemaal even contextrijk beschreven. Omwille van de herkenbaarheid en de mogelijkheid van wederzijdse erkenning binnen de EU is besloten om de competenties niet op te knippen in eenheden die passen bij het format en de instructies van OCW.

De gedragingen onder de kopjes 'gedrag' zijn gebaseerd op de competenties uit de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) en daarbij is zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van de gedragingen in het huidige kd Binnenvaart (crebo 23248).

Voor de schipper binnenvaart en de kapitein binnenvaart zijn de competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN) voor de specifieke vergunningen voor het varen op binnenwateren van maritieme aard en het besturen van een vaartuig met behulp van radar opgenomen.

Voor de matroos binnenvaart is de taalvaardigheid gesprekken voeren in het Duits vervallen. Voor de schipper binnenvaart en de kapitein binnenvaart is de taalvaardigheid schrijven in het Duits vervallen.

Tevens is in het kd binnenvaart een verwijzing opgenomen naar de gestandaardiseerde communicatiezinnen waarnaar wordt verwezen in de competentiestandaard 'communicatie' voor het leidinggevende niveau: 'Waarborgt te allen tijde een goede communicatie, met inbegrip van het gebruik van gestandaardiseerde communicatiezinnen in situaties met communicatieproblemen.'

11. Betrokkenen

Het kwalificatiedossier Binnenvaart (gewijzigd 2024) is ontwikkeld in opdracht van de sectorkamer Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (Mtlm) van SBB. Tijdens het ontwikkelproces is dit dossier afgestemd met de branche, het onderwijsveld en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het kwalificatiedossier Binnenvaart (gewijzigd 2024) is gevalideerd door de sectorkamer Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem van SBB op advies van het marktsegment Maritiem.

12. Verblijfsduur 4 jarig

De opleiding Kapitein Binnenvaart heeft goedkeuring gekregen om de opleiding in 4 jaar aan te bieden. Een kortere opleidingsduur is niet haalbaar onder andere vanwege de eis in de Europese richtlijn dat een Schipper binnenvaart een opleiding moet hebben gevolgd van minimaal drie jaar waarvan 360 vaardagen als onderdeel van de opleiding of na afloop daarvan. De Schipper binnenvaart en kapitein Binnenvaart krijgen na het behalen van de opleiding dezelfde vaarbevoegdheid, dus ook de kapitein binnenvaart moet voor de vaarbevoegdheid een opleiding van minimaal drie jaar hebben gevolgd. Naast die vaarbevoegdheid krijgt de Kapitein binnenvaart extra opleiding op het gebied van ondernemerschap en dient die na afloop van de opleiding zelfstandig het ondernemersbeleid te kunnen schrijven en uit te kunnen voeren. Tevens worden er hogere eisen aan taalvaardigheid gesteld, zowel in het Engels als in het Duits.

13. Aanvullende informatie

Goedkeuring opleidingsprogramma's

Voor goedkeuring van opleidingsprogramma's conform art.19 van de Europese richtlijn voor de binnenvaart moet worden voldaan aan het gestelde in lid 2a:

"De opleidingsdoelstellingen, leerinhoud, methoden, hulpmiddelen voor kennisoverdracht, procedures, met inbegrip van, in voorkomend geval, het gebruik van simulatoren, en het cursusmateriaal naar behoren zijn gedocumenteerd en aanvragers in staat stellen om de in artikel 17, lid 1, bedoelde competentienormen te bereiken"

In het mbo, waar de opleidingsprogramma's voor de binnenvaart worden uitgevoerd, zijn door het ministerie van OCW regels gesteld met betrekking tot onderwijsuitvoering, de borging daarvan en de controle daarop. Het betreft de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en de Wet op het onderwijstoezicht. Ook het Onderzoekskader 2021 voor het toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs is relevant. In dit Onderzoekskader wordt onder andere de beoordeling van de kwaliteit op opleidingen beschreven. Uit de WEB volgt onder andere dat onderwijsinstellingen verplicht zijn om een onderwijs- en examenregeling (OER) op te stellen.

Per 1 augustus 2023 is de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten van kracht en moeten de volgende bepalingen ofwel in het studentenstatuut worden opgenomen ofwel in de OER.

In de OER zijn de belangrijkste punten en afspraken van het onderwijsprogramma opgenomen. De volgende punten moeten standaard in de OER staan: toelatingseisen, inhoud en inrichting van de opleidingen, onderwijsvorm, toetsing en examinering, onderwijstijd, studiebegeleiding en studievoortgang en overgangsbepalingen.

In het Studentenstatuut zijn alle rechten en plichten van studenten vastgelegd op het gebied van het onderwijs, tentamens en examens, studentenvoorzieningen, medezeggenschap, rechtsbescherming e.d. Ook zijn regelingen met betrekking tot inschrijving, collegegeld en financiële ondersteuning in het statuut opgenomen. Als algemene regel geldt dat opleidingspecifieke bepalingen in de OER moeten staan en instellingspecifieke bepalingen in het studentenstatuut. Per onderdeel van art. 19 lid 2a wordt hieronder specifiek uitgelegd hoe er is voldaan aan de vereisten.

- **Opleidingsdoelstellingen:** Opleidingsdoelstellingen kunnen in het kwalificatiedossier worden omschreven, mits dit ingevolge artikel 7.2.6 jo 7.2.4 WEB wettelijke beroepsvereisten zijn. Bovendien moeten instellingen op grond van artikel 7.4.8, tweede lid, WEB in de OER of enig ander stuk bewijzen dat zij hieraan voldoen. Het kwalificatiedossier wordt door de minister van OCW vastgesteld. De onderwijsinspectie houdt toezicht. Daarnaast zijn opleidingsdoelen beschreven in de OER.
- **Leerinhoud:** Leerinhoud wordt in principe vastgelegd in het kwalificatiedossier, zie artikel 7.2.4 WEB. Hierin staat wat studenten moeten kunnen en kennen als zij afstuderen. Op basis daarvan wordt het onderwijsprogramma vormgegeven. Op grond van artikel 7.4.8, tweede lid, WEB moeten studenten hierover geïnformeerd worden in de OER.
- **Procedures met gebruik van o.a. simulatoren:** In de WEB is geen wettelijke verplichting opgenomen om het gebruik van simulatoren in het onderwijs te documenteren. Met de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten (Stb. 2022, 264) wordt het met ingang van 1 augustus 2023 wel verplicht om in de OER iets op te nemen over de examenvoorzieningen (artikel 7.4.8, lid 2a, onderdeel a, onder 2°, WEB). Daaronder zou dan ook kenbaar moeten zijn als bij het examen gebruik gemaakt wordt van simulatoren.
- **Methoden, hulpmiddelen en cursusmaterialen:** De borging van methoden, hulpmiddelen en cursusmaterialen zijn naar behoren gedocumenteerd in onder andere de OER, studiegids en het studentenstatuut van een opleiding. In de studiegids vinden studenten onder andere informatie over leermiddelen, boekenlijst, lesmethodes, schoolkostenregeling en lesuren.

Veiligheidsopleiding

Bij de start van de opleiding matroos binnenvaart, schipper binnenvaart of kapitein binnenvaart, maar in ieder geval voordat de student op stage gaat, volgt de student een veiligheidsopleiding die overeenkomstig is aan de Standaarden voor de basisopleiding veiligheid voor deksmannen (Besluit CESNI 2021-I-1) en qua omvang, inhoud en complexiteit hiermee gelijkwaardig is.

Competenties

De competenties zoals beschreven onder 'omschrijving' in de werkprocessen van het kwalificatiedossier Binnenvaart (gewijzigd 2024) zijn overeenkomstig aan de Europese competentiestandaarden voor kwalificaties in de binnenvaart (ES-QIN). De competenties zoals beschreven onder 'gedrag' in de werkprocessen van het kwalificatiedossier Binnenvaart (gewijzigd 2024) zijn overeenkomstig aan de competenties genoemd in de 'Instructies bij de ontwikkeling van kwalificatiedossiers mbo, keuzedelen en de verantwoordingsinformatie.

14. Certificaten

N.v.t.